

Ulf Kristersson: Tal på Järvaveckan 2018

Talare

Ulf Kristersson
Partiledare

Datum

14 juli 2018

Plats

Järva

Omständigheter

Moderaternas partiledare Ulf Kristerssons tal på Järvaveckan 2018.

Tack så mycket, Benjamin! Och ni som vill uppleva mer Benjamin, tycker jag skaläsa hans nya bok ”Snöflingorna faller över Husby”.***Sådana här tal kan bli väldigt förutsägbara. Vi står i början av en valrörelse. Integrationen står högt upp på dagordningen. Och vi befinner oss i en del av Stockholm, som ofta är symbol för just det. Integrationsproblemen är många, de är allvarliga och de maler ner delar av detsvenska samhällskontraktet. Som oppositionsledare skulle jag dessutom kunna skylla på en regering som intetar problemen på det allvar som krävs, och som inte gör vad den borde. Integrationen är en ödesfråga. Och den berör inte alls bara de av er som bor här. Den berör hela vårt land. När många lever på bidrag och inte på eget arbeteträngs annat undan. Välfärdens kärna blir lidande. Skatterna blir högre än vad deannars skulle ha varit. Då sjunker förtroendet för politiken. Tilliten i samhället minskar. Och vuxnaförlorar auktoritet, barn förlorar viktiga föredömen. På sikt är det nog det allravarsta. Misslyckas integrationen även de kommande 5 och 10 åren, så kommer vårtsamhälle glida isär på allvar. Pengar som skulle kunna bygga framtiden, måstedå användas för att lappa ihop samtiden. Så det här är alltså värt att tala om. De politiker som inte har reformer förintegration har inget i den här valrörelsen att göra.***Jag har själv tillbringat mycket tid på Järva. Som socialborgarråd i Stockholm var det inte bara naturligt, det var direktnödvändigt. Det var en central del av mitt uppdrag. Det handlade om missbruk. Om bidragsberoende. Barn som far illa, i familjersom inte mår bra. De problemen finns naturligtvis överallt i Stockholm. Ochöverallt i Sverige. Även här på Järva. Men där färre jobbar och försörjer sig själva, där fler har lägre utbildning, och där många inte kan de kulturella koderna, där blir problemen ofta ännu större. Och de stora sociala problemen gör att det inte finns tillräcklig tid att jobba medde mindre. Nyligen kom en rapport från Stockholms socialtjänst som pekade påjust detta. Jag citerar:”När vi har tolvåringar som springer ute finns risken att vi inte reagerar lika starktnär 16-åringar springer

ute.” Rapporten beskriver ungdomar som var djupt indragna i gängkriminalitet, barskyddsväst och använde vapen. Socialtjänsten får ägna sig åt det som borde vara en uppgift för kriminalvården. Hårt ansatta socialarbetare får mindre tid att hjälpa de barn och ungdomar som borde få mer stöd. Då finns det inte tid för den som bara är ”på glid”, för att så många redan har glidit hela vägen in i kriminalitet. Därför har vi moderater föreslagit att särskilda delar av Kriminalvården ska ansvara för de ungdomar där det stora problemet faktiskt är grov kriminalitet. Fyra tunnelbanestationer här på Järvafältet är alltid rödmarkerade: Det innebär att biljetter inte får kontrolleras utan stöd från Polisen. Helt vanliga samhällsfunktioner slutar alltså fungera. Och poliser som borde jaga knark och vapen, får istället jaga tjuvåkare. Eller så jagas inte tjuvåkarna alls, eftersom polisen med viss rätt tycker att de har viktigare saker att göra. I måndags var jag i Fittja och träffade poliser och butiksägare. Jag har möttliknande historier också här på Järva: Kriminalitet som riktas mot butiker, restauranger och kiosker. Stölder som sker helt öppet. Affärer som används som knarklager. Man ringer inte polisen och berättar vad man vet. Utpressning och beskyddarverksamhet. Hot och våld mot den som ens pratar med en polis. Småföretagare som är oroliga för att förlora sin inkomst. Invånare som är oroliga för att förlora grundläggande service. Men det som berörde mig mest var en ung kille som själv ville bli polis, men som bestämt sig för att det helt enkelt inte går. De andra killarna skulle aldrig acceptera det. Polisen jag pratade med hade ändå inte givit upp sin framtida adept. Han var inte bara polis, han var också en människa som bryr sig. ***Tony Blair sa i ett berömt tal för många år sedan att man både måste vara ”tough on crime and tough on the causes to crime”. Hård mot brottsligheten. Men också hård mot brottslighetens orsaker. Det gäller även i Sverige. Fler poliser och strängare straff. Men också en bra skola var man än bor. Socialtjänst som når fram till alla barn, som riskerar att gå snett i livet. En förskola som förbereder barn både för skolan, och för livet i Sverige. För mig är inte politik mjuk eller hård. Den är rättvis eller orättvis. Den fungerar, eller så fungerar den inte. Den kan vara klok och förvåntansfull, men den kan också vara naiv eller uppgiven. Då duger det inte att polistätheten är den lägsta på tio år. Då duger det inte att 60 procent i vissa skolor går ut utan fullständiga betyg. Då duger det inte med förskolor där vare sig barn eller vuxna behärskar detsvenska språket. När 70 procent av de som bor i utsatta områden säger att kriminella personer påverkar deras vardag – då blir den allra viktigaste förebyggande åtgärden att stoppa gängkriminaliteten. Så att barn och ungdomar inte kan utnyttjas som hantlangare. Och att de inte lockas av livsstilen, pengarna, bilarna och drogerna. Men det räcker inte. Bidragsberoendet måste brytas.

Möjligheterna att få sitt första jobb måste bliffler. Barn måste få en reell chans att bryta dåliga cirklar. Vi moderater har säkert inte svar på alla nutidens frågor, men vi har en politik förjust det här. ***Sedan jag blev partiledare har jag många gånger pratat om social rörlighet. Ett knöligt uttryck, skapat för sociologiska seminarier. Men innehållet är inte knöligt: Det handlar om klassresan, upprottet, självförverkligandet. Att alla både är något, och kan bli någonting mer. Det finns inget ord som fullt ut fångar vad det handlar om. Men Sveriges historia är ändå fylld av precis detta: Jan Björklund brukar berätta vad skolan och lärarna betydde för hans resa från ett textilarbetarhem i Västergötland. Även Stefan Löfvens livshistoria – från barnhemsbarn till statsminister – ärenastående. Och säger något, både om vårt samhälle och om Stefan Löfvensjäl. Vi två tycker olika i sak, men för personen känner jag respekt. Benjamin berättar om hur hans mamma använde valfriheten för att flytta sin son från en skola som inte fungerade, till en som ställde krav och trodde på honom. Ett livsavgörande beslut, enligt honom själv. I min familj skedde det en generation tidigare. Min mamma Karin växte upp i Helsingborg på 40- och 50-talen. Hon varenda barnet och de bodde, som så många andra på den tiden, i ett rum och kök. Morfar var bondsonen från Småland som blev snickare och byggde vårsommarstuga, mormor jobbade som städerska. Mamma var den första någonsin i vår familj som tog studenten, och sen också den första som läste på universitetet – i Lund, där hon blev lärare i matte och fysik. Det gjorde henne inte rik, men det gav henne ändå helt andra möjligheter än dom som mina morföräldrar hade fått. Det här var en tid när Sverige förändrades snabbt. Företagen gick på högvarv, exporten ökade och välståndet växte. Folk fick det bättre och framtidsoptimismen var stor. Min mamma blev alltså lärare. Andra läste kvällskurser och blev gymnasieingenjörer, några blev sjuksköterskor eller sekreterare. Även i familjerutan utbildningstradition, eller några böcker i bokhyllorna, kunde barnen plötsligt försöka bli vad som helst. Sverige blev ett land där man av egen kraft – men ofta med andras hjälp – frångästan ingenting kunde ta sig nästan hur långt som helst. Där egen ansträngning avgör hur det går. Inte klass. Inte kön. Eller för den delen: inte heller klan. Liknande historier har format miljoner svenskar. För mig är det här historien om Sverige. Ett land där rättigheter, skyldigheter och möjligheter är lika för alla. Inget perfektland, men det är mitt land. ***Sverige är ett land där klassresan fortfarande är möjlig. De mörka bilderna av våra förorter döljer det faktum att det faktiskt är just här det ofta händer. Det går att ta sig framåt i vårt land. Det kan vara den som lär sig ett yrke. Skaffar sig ett jobb och sköter det bra. Han eller hon kommer att få det bättre. Så funkar det i Sverige. Men vägen dit är ofta alldeles

för lång. En del pluggar istället vidare. Idag fylls många platser på våra universitet och högskolor med både första och andra generationens invandrare. På alla typer av arbetsplatser finns dom idagsom inte har samma bakgrund och historia som många andra svenskar. Mensom gör Sverige bättre och rikare varje dag. Också detta är en bild av Sverige. Ett Sverige som fortfarande ger ett löfte och där många också tar chansen och anstränger sig hårt för att infria det löftet. Men det är också här den andra extremen finns. Där de sociala problemen ärsom störst. Medan en del föräldrar blir tårögda av sina barns framgångar, tvingasandra falla i tårar över sina barns misslyckanden. I värsta fall går problemen i arv från föräldrar till barn. Då handlar det inte om andra generationens invandrare. Utan om andragenerationens arbetslösa. Andra generationens missbrukare. Andragenerationens sjukskrivna. Andra generationens dömda. Andra generationens skolmisslyckanden. Andra generationens utanförskap. Det svenska löftet om social rörlighet bryts, och ersätts med hotet om socialärftlighet. Jag hatar det innerligt. För det bryter mot det allra finaste i svensk jämlikhetstradition – att alla skafå sin egen chans, att det efternamn du fått inte bestämmer vem du är. Utan individuella val och egna prestationer. Den gamla fördelningspolitiken, var med all respekt rätt enkel. Beskatta dem med pengar och ge sen pengar, utbildning och sjukvård till dem som saknar det. Med tiden blev det allt högre skatter för dem som jobbar, som skulle finansiera allt högre bidrag till dem som inte jobbar. Den vägen fungerar inte längre. Nu behövs en politik som ger fler goda livschanser i den internationaliserade kunskapsekonomin. Man kan inte omfördela kunskap. Men man kan göra alltsom står i ens makt för att även de som fått en tuff start, ska kunna få en bättre framtid. Därför är barnen så viktiga. Många vuxna som kommit hit får det tufft. Det är svårt att ta sig in på en ny arbetsmarknad och in i ett nytt samhälle. Vi ska göra allt vi kan för att de vuxna ska lyckas. Men med barnen får vi intemisslyckas. Därför stärker vi förskolan. Också de barn vars föräldrar är arbetslösa måste få ökad tillgång till förskola. Och de barn som är nyanlända behöver gå i särskildspråkförskola. Därför ökar vi undervisningen i matte och svenska. Baskunskaper som rustar alla bättre för framtiden. Men som är särskilt viktiga för dom som inte får hjälphemifrån.*** Den sociala rörligheten har både sociala och kulturella sidor. Vikten av språk och litteratur. Bildning och utbildning. Kultur och tradition. Det pratar vi ganska mycket om. Men den har också materiella sidor. De talar vi inte lika mycket om. I Wilhelm Mobergs Utvandrarsvit handlar resan till Amerika för en del om flykten från ett intolerant och kvävande överhetsamhälle. Om rätten att få utöva sin egen religion. Eller bara börja om. Om drömmen om att bli behandlad som en riktig människa. Men

för de flesta handlade det nog helt enkelt om att få ett bättre liv. Hållasvälten borta, till och med bli mer än bara mätt för dagen. Att ha sin egen plätt jord. Att se den växa genom hårt arbete. Att få utväxling på det slit som föll på hälleberget hemma i det gamla landet. Det var drivkraften hos 1850-talets småländska emigranter. Och den fanns naturligtvis kvar i egnahemsrörelsen under 1900-talets första hälft. Hos dem som flyttade till städerna. Eller läste till ingenjörer och sjuksköterskor. Pengar spelade roll. Och de fortsätter att spela roll. Gängkriminalitetens lockelser ligger naturligtvis delvis här. Status och pengar. Snabba cash. Integrationspolitiken måste förstå detta. Visa att vägen till rikedom aldrig kan vara kriminalitet. I fängelset blir ingen rik. Och det pris man betalar för en tillfällig plats i solen ska alltid vara för högt. Men politiken måste framförallt visa på alternativen och uppmuntra klassresan. Då måste det alltid löna sig att anstränga sig ytterligare. Jobba över, ta ett nytt jobb, bli chef, ta större ansvar. Men det måste också löna sig att plugga mer och läsa de längsta utbildningarna. De som leder till de svåraste och mest välbetalda jobben. Vi ska ha ett skattesystem som finansierar det stat och kommun måste göra. Men också ett skattesystem som uppmuntrar människor till hårt arbete, svårastudier och riskfyllt företagande.*** För mig är social rörlighet en fråga om samhällets rättfärdighet. Där det är möjligt att med egen kraft ta sig från där man är till något som kan bli bättre. Det är därför många barn ska få arva sina föräldrars alla bästa sidor, men inget barn ska behöva arva sina föräldrars sociala problem och kulturella utanförskap. Det är därför skolan är så viktig. Det är därför alla barn måste lära sig brasvenska, och alla barn gå ut 9:an med betyg som kan leda vidare. Det är också därför Barn- och Ungdomspsykiatri är så viktig. Idag talas det mycket öppnare om unga människors psykiska ohälsa. I den meningen går utvecklingen åt rätt håll. Att vi pratar om det är faktiskt bra. Men det finns fortfarande många tabun att bryta och det som oroar mig allra mest är den dödliga psykiska ohälsan. Varje år tar sammantaget 1500 personer sina egna liv i Sverige. Och självmord finns i alla samhällsklasser och över hela landet. Bland män i åldern 15-45 år är självmord den vanligaste dödsorsaken. 40 till 50 av dem är ungdomar under 20 år. Självmorden har minskat i alla åldersgrupper – utom bland de yngsta. Statistiken är illa nog. Men för den som på nära håll varit med om det här – sorgen och förtvivlan när en anhörig eller vän begår självmord – är detta inte alls statistik. Utan djup och personlig tragik. Jag har själv upplevt det på nära håll. Tre gånger under mitt vuxna liv. En näravän, Folke. Våra barns kusin, David. Och så alldeles nyligen, Anton, sonen till goda vänner. Alla tre gånger var det unga, kapabla, stolta män med livet framför sig. Inte utan egna problem, men heller inte med problem som någon av oss andra trodde kunde

leda dem till självmord. Att livet kändes så svårt att de inte såg någon annan utväg. Först kommer chocken och det svarta hålet. Sen kommer alla frågorna: vad kunde vi andra ha gjort? Vad borde vi ha sett? Alla frågor som aldrig ställdes i tid. Varningssignalerna som vi andra inte upptäckte – förrän det var för sent. Integriteten som respekterades fram till den gräns när integriteten inte längre har något värde. Varför? Har vi frågat oss varje gång, när vi har tröstat och tröstats. När det gäller just Folke, David och Anton är det faktiskt för sent. Ingenting vi gör i familjen, bland vännerna eller i politiken kan förhindra just de katastroferna. Men vi har alla ett ansvar för andra ungdomar, som ännu inte är där. Vi vet mer än någonsin om psykisk ohälsa. Och om droger. Ändå vet vi alldeles för lite. Framför allt vet vi för lite om orsaken till självmord bland unga vuxna. Det behövs mer forskning och mer kunskap. Det är nu över tio år sedan regeringen antog en nollvision om självmord. Men vi har förfärligt långt kvar. Hade det här handlat om dödade i trafiken, hade vi investerat massivt i ny teknik, ny kunskap och nya metoder. Men det här är svårare. Suicidpreventionen har inga bilbälten eller krockkuddar. Dessutom svårare att ta till sig. Det är för många självmord, men vi kan inte visa för mycket engagemang. Det behövs fler som bryr sig, och som visar att de bryr sig. Och fler som inte bara bryr sig, utan också gör något handgripligen. Som visar civilkurage när man förstår att någon annan har det jobbigare, än livet i sina jobbiga stunder kan vara. Som vågar bryta igenom den integritetens och framgångens yta, som blir en mur att forcera. Politiken kan bidra, men det här handlar om något större än bara politik. Handlingskraftig medmänsklighet kan inte reduceras till politiskt beslutade handlingsplaner. ***Jag skulle nu vilja se en bred samling i Sverige – anhöriga, professionella, politiker och vanliga människor som vill bidra – för att ta nästa steg i arbetet mot självmord bland unga. För nollvisioner till trots: detta kommer inte ske av sig själv. Och det här är naturligtvis ingen partipolitisk fråga. Jag kommer inte heller göraden till det. Politiken, och vården och medicinen kan göra en hel del: Betydligt snabbare väg in till barn- och ungdomspsykiatri är en bra start. Liksom mer och bättre skolhälsovård, som tidigt kan fånga upp problem som senare blir ohanterliga. Ni som med era barn har sett TV-serien ”13 reasons why” vet vad jag pratar om. En och annan skolläkare är numera faktiskt också psykiatriker. Men också en primärvårdsreform som ser till att kompetensen finns på plats där den behövs. Vår tids folkhälsoproblem är inte influensa eller brutna ben. Det är psykisk ohälsa. Och primärvården är inte rustad för det. Och så digitala remisser och journaler som inte faxas bort i sjukvårdens labrynter, där man ibland måste vara kärnfrisk för att kunna vara sjuk. Den som har svår depression är inte bäst på att ställa höga krav. Men det

medicinska är bara en del. Det här är också ett område som behöver mer medmänsklig icke-professionell – men fysiskt närvarande – omtanke. Många engagemang kan kanaliseras till handgripligt stöd för enskildamänniskor i nöd. Jag skulle vilja att den formella politikens pengar och regler bättre går hand i hand med det ideella och informella engagemanget. Idag finns det ett antal organisationer – Minds självmordslinje, SPES och BRIS för att bara nämna tre – som bedriver en omfattande operativ stödverksamhet. Systematisk, byggd på gedigen kunskap, bemannad på fasta tider, och som samtalar med människor i mer eller mindre akut risk att begå självmord. De verksamheterna och deras frivilliga är helt oumbärliga. De är inga medicinska proffs och ska inte heller vara det. Men de vet vad de gör och vad de kan bidra med. De räddar bokstavligen talat liv i Sverige. Jag vill att politiken tydligare ska erkänna deras insatser och underlätta deras svåra jobb. Jag vill se en satsning där staten hjälper till där ideella krafter redan har skapat systemen. Stöttar, utan att ta över. Vårt förslag är nu att för varje krona som svenskarna skänker – och som går till stödorganisationernas operativa arbete – ska staten bidra med ytterligare tre kronor. Samlar man in en dryg miljon från svenska folket, kommer ytterligare tremiljoner från staten. Om kanske 10 miljoner som idag skänks av människor som är engagerade kanske snabbt bli 40 miljoner kronor per år. Då kan verksamheten bli större och ännu bättre, nå fler människor, på fler sätt och på fler av dygnets timmar. Alla som själva skänker pengar, eller tar emot stödsamtal, ska veta att staten ser deras insatser. Vårt förslag bygger kraftfullt vidare på det som redan fungerar. ***Den nionde september är det val. 2014 var valdeltagandet i hela Sverige knappt 86 procent. Det är högt. Både historiskt och i en internationell jämförelse. Här ute finns valdistrikt där valdeltagandet var under femtio procent. Det är också ett utanförskap. Politiken kommer inte kunna lösa alla problem. Många uppfattar det nog till och med som tvärtom. Att politiken som sämst skapar fler problem än den löser. Då är det lätt att misströsta. Och lätt att röstkolla. Det finns ingen plikt att rösta. Men den som inte utnyttjar sin medborgerliga rättighet att rösta, står också utanför samhället på fler sätt. Valdeltagande handlar om delaktighet. Att man som medborgare har ett ansvar att visa hur man själv vill att det gemensamma ska utvecklas. Då måste den som röstar känna att det är på allvar och att det verkligen finns något som är gemensamt. Att politik spelar roll. Och att det spelar roll vem som faktiskt styr. Därför tänker jag rakt och ärligt beskriva de samhällsproblem som är akuta och bara måste lösas. Inte hymla eller bagatellisera. Och jag tänker dessutom tala om de långsiktiga utmaningar som påverkar oss. Internationaliseringen. Asiens och inte minst Kinas växande ambitioner. Digitaliseringen. Artificiell intelligens.

Demografin. Allt det som våra barn och barnbarn kommer leva mitt i. Och jag tänker göra det genom att förklara Moderaternas politik. Inte genom att förtala andras. Jag kommer vara kritisk, rak och ärlig. Men jag vill ha en ren valrörelse utan personangrepp och medvetna missförstånd, utan ryskainternettroll och utan inhemsk dynga. Ska vi begära av medborgarna att de är vuxna nog att ta ansvar och går och röstar. Då har de också rätt att kräva vuxna politiker att rösta på. Då passar det höga tonläget extra dåligt för den som anstränger sig för att försöka lyssna och förstå. Den 9 september får vi facit. Då kan väljarna ge en ny riktning för Sverige. Och en ny regering. Jag kommer in i kaklet gör allt jag kan för att det ska bli möjligt. Tack!

Taggar

2010-tal, 2018, Järvaveckan, Man, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/ulf-kristersson-tal-pa-jarvaveckan-2018>